

ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය - 2014

ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරියේ 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සහ 1993 අංක 50 දරන ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරි පනතේ 21(2) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මුදල් පනතේ 14(2) (සී) වගන්තිය ප්‍රකාර අධිකාරියේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 – 1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදුකරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට උපකාරීවන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් අවදානම් තක්සේරු කිරීම් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරුකිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නාවූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් අධිකාරියේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය හා ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) හා (4) උප වගන්තිවලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවැරේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්වවාගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම් හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරියේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01

වසර 3 ක කල්පිරීම් කාලයක් සහිත රු. 20,000,000 ක් වූ ස්ථාවර තැන්පතු දෙකක් ආයෝජන වත්කම් ලෙස ගිණුම්වල දක්වනු වෙනුවට ජංගම වත්කම් යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16

- (i) සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කර තිබුණු රු. 31,300,527 ක් වූ වාහන 14 ක් ආයතනය විසින් තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා නමුත් මේ පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කර නොතිබුණි.
- (ii) වත්කම් ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි තත්වයට පත්කළ දින සිට ක්ෂය කළ යුතු වූවත් වත්කම් සඳහා මුදල් ගෙවූ දින සිට ක්ෂය කිරීම නිසා නියැදි පරීක්ෂණයට අනුව වත්කම් අයිතම් 5 ක් රු.111,015 ක් වැඩියෙන් ක්ෂය කර තිබුණි. එසේම 2010 වර්ෂයේදී මිලට ගෙන තිබූ පිරිවැය රු. 8,803,881 ක මෝටර් රථයක් 2010 වර්ෂයේ සිට 2012 වර්ෂය දක්වා ක්ෂය කර නොතිබුණි. එම නිසා මෙම රථයේ සම්මුඛිත ක්ෂය වෙන්කිරීම රු. 4,401,939 ක් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) මැණික් වෙන්දේසිවලදී අධිකාරිය එකතුකරගත් සියයට 2.5 ක බදු මුදල්වලින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රේෂණය කර තිබූ රු. 8,714,800 ක මුදල ලැබිය යුතු රඳවාගැනීම් බදු ගිණුමට (WHT Receivable) හර කර තිබුණි. එම නිසා ලැබිය යුතු රඳවාගැනීම් බදු ගිණුමේ ශේෂය ඉහත ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දැක්වුණි.
- (ආ) ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුම් 11 ක හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් 5 ක ආයෝජනය කර තිබුණු රු. මිලියන 861.3 ක ආයෝජන සඳහා ලැබිය යුතු පොළිය රු. 14,029,773 ක් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
- (ඇ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා ලැබිය යුතු පොළිය වූ රු. 8,496,216 ක මුදල වෙත වෙනම අදාල ගිණුම්වලට හර කරනු වෙනුවට මුළු මුදලම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ගිණුමට හර කර තිබුණි.

- (අ) ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුව සඳහා ලැබිය යුතු රු.53,317 ක කොමිස් ආදායම ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
- (ඉ) රු. 4,299,688 ක් වූ ගොඩනැගිලි කාමර වෙන්කිරීම් වෙතම වර්ගීකරණය නොකර ගොඩනැගිලි යටතේ පෙන්වා තිබුණි.
- (ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාස 4ක කාලයක් සඳහා ගෙවා තිබුණු රු. 234,149 ක් වූ ගෙවුම් ප්‍රවාහන රක්ෂණ වියදම රක්ෂණ ආදායමින් අඩුකර නොතිබීමත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුව සඳහා වූ රු. 171,732 ක ගෙවිය යුතු රක්ෂණ වියදම ගිණුම් ගත නොකිරීමත් නිසා වර්ෂයේ රක්ෂණ ආදායම රු. 405,881 ක් වැඩියෙන් මුල්ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණි.
- (උ) නාවුක හා මොණරාගල ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වැඩිදියුණු කිරීම වෙනුවෙන් රු.5,015,179 ක අත්තිකාරමක් ගෙවා තිබුණි. එම ගොඩනැගිලිවල ඉදිකිරීම් කටයුතු නිමානොවී පැවතියදී ගෙවූ අත්තිකාරම් මුදලට සමාන මුදලක් වැරදි සහගත ලෙස ප්‍රාග්ධනික කර තිබූ අතර, එම මුදලම තවදුරටත් ගෙවිය යුතු මුදලක් ලෙසත් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

2.2.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම්

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණු එකතුව රු.171,474,206 ක් වූ පාලන ගිණුම් 05ක් ඊට අදාළ උප වාර්තා සමඟ සසඳා නොතිබුණු බැවින් රු.3,100,308 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

2.2.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි ඉදිරිපත් නොවීම

විනයේ ඡාහසි නුවර පවත්වා තිබුණු වෙළඳ ප්‍රදර්ශනයක, වෙළඳ කුටි ඉදිකිරීම සඳහා වූ රු. 3,580,000 ක වියදමට අදාළ කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම, බිල්පත් සහ සැලසුම් පිටපත් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

2.3 නීති, රීති රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් අනුකූල නොවීමේ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට යොමුව

අනුකූල නොවීම

(අ) 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 11 වගන්තිය

අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබා නොගෙන රු. 482,639,856 මුදලක් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල හා රු. 739,722,904 ක මුදලක් ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජනය කර තිබුණි.

(ආ) 1993 අංක 50 දරන ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරී පනතේ 18(1) වගන්තිය

රජයේ ඉඩමක හෝ පතල් කැපීමේ හෝ මැණික් ගැරීමේ අයිතිවාසිකම් රජය වෙත ඇත්ත වූ ඉඩමක මැණික් ගැරීමේ අයිතිවාසිකම් ඇති තැනැත්තා විසින් එම ඉඩමෙන් ලැබෙන මැණික් වෙනුවෙන් රාජ්‍ය භාගයක් ගෙවිය යුතු වුවත් අධිකාරිය විසින් සිදුකර තිබූ මැණික් ගැරීම් ව්‍යාපෘතිවලින් ලද මැණික්වල විකුණුම් වටිනාකමින් කිසිදු රාජ්‍ය භාග මුදලක් මහා භාණ්ඩාගාරය වෙත ගෙවා නොතිබුණි. තවද රාජ්‍ය භාග ප්‍රතිශත සම්බන්ධ නියමයන් ගැසට් නිවේදන මඟින් ප්‍රකාශයට පත්කර නොතිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහයේ
 (i) II පරිච්ඡේදයේ
 13.3 වගන්තිය

වැඩ බැලීම් / රාජකාරී ඉටුකිරීම් තනතුරකට පත්කළ යුත්තේ නිත්‍ය තනතුරට පත්කරන තෙක් තාවකාලික පදනමක් මතය. නමුත් 2012 ජූලි 28 දින සිට පුරප්පාඩුව පැවති ආයතනයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුර සඳහා ස්ථිරව නිලධාරියෙකු පත්කිරීමට කටයුතු නොකර මෙම වාර්තාවේ දිනය දක්වා වසර දෙක හමාරකට අධික කාලයක් අදාළ තනතුරේ වැඩ ආවරණය කරමින් පැවතුණි.

(ii) VII පරිච්ඡේදයේ
 4 වගන්තිය

සේවක අන්තර්ග්‍රහණයේදී නව වැටුප් කේතයන්හි ඉදිරි වැටුප් පියවරයන්වල මෙන්ම සිටින වැටුප් කේතයෙහිම වැටුප් පියවරයන් කිහිපයක් ඉදිරියෙන් පිහිටවා සේවකයින් අන්තර්ග්‍රහණය කර තිබීම නිසා නිලධාරීන් 10 දෙනෙකුට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. 390,870 ක වැටුප් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

(iii) xii පරිච්ඡේදයේ 23.1
 වගන්තිය

අධිකාරියේ සේවයේ නියුතු තක්සේරු නිලධාරියෙකු අනුමැතියකින් තොරව 2012 වර්ෂයේ නොවැම්බර් සිට 2014 වර්ෂයේ නොවැම්බර් කාලය තුළදී අවස්ථා තුනකදී විදේශ ගත වී තිබූ අතර අනුමැතිය ලබා තිබුණු අවස්ථා වලදී අවස්ථා දෙකකදී අනුමත කාල සීමාව ඉක්මවා විදේශගතව සිට පැමිණ තිබුණි. මෙහිදී එක් විදේශ ගමනක් සඳහා ඇ.ඩො. 3,960 ක (රු.518,760 ක් පමණ) දීමනාවක් ගෙවා තිබුණි.

(ඈ) 2014 නොවැම්බර් 21 දිනැති අංක 05/2014 දරන කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තු චක්‍රලේඛයේ 01 ඡේදයේ 2 වගන්තිය

සේවකයෙකුට ගෙවිය හැකි ප්‍රසාද දීමනා මුදල වූ රු. 13,500 ක මුදල ඉක්මවා අධිකාරිය විසින් සේවකයෙකුට රු. 50,000 බැගින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රසාද දීමනා ගෙවා තිබුණි. මේ අනුව චක්‍රලේඛ නියමය ඉක්මවා ගෙවා තිබුණු මුළු මුදල රු. 8,504,500 ක් විය.

(ඉ) 2009 දෙසැම්බර් 02 දිනැති රාජ්‍ය අංශයේ තොරතුරු තාක්ෂණ භාවිතය සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති සහ කාර්යපටිපාටි සංග්‍රහයේ (ඉ - රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය) 4 වන කොටස:

(i) 040102 වගන්තිය

සියළුම නිල ඉලෙක්ට්‍රොනික සන්නිවේදන සඳහා නිල ඉලෙක්ට්‍රොනික තැපැල් ලිපිනයන් යොදාගත යුතු

වුවත් අධිකාරියේ අපනයන ප්‍රවර්ධන අංශය විසින් විදේශ ප්‍රදර්ශන සංවිධානය කිරීමේදී පෞද්ගලික ඉලෙක්ට්‍රොනික තැපැල් ලිපිනයන් භාවිතා කර තිබුණි.

(ii) 040111 වගන්තිය

ආයතනික නිල ඉලෙක්ට්‍රොනික තැපැල් පණිවිඩවල නිලධාරියාගේ නම, තනතුර හා ආයතනයේ නම සහිතව සම්මත නිල අත්සනක් අඩංගු විය යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඊ) 1999 ඔක්තෝබර් 08 දිනැති අංක 22/99 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍ර ලේඛයේ 1.1.6 (V) වගන්තිය

අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතියකින් තොරව අධිකාරියේ අධ්‍යක්ෂ (අපනයන හා අපනයන අලෙවි) වෙත නිල වාහනයක් අනුයුක්ත කර තිබූ අතර ඒ සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රවාහන හා ඉන්ධන දීමනා වෙනුවෙන් රු. 591,180 ක මුදලක් ගෙවා තිබුණි. එසේම හදිසි නිල රාජකාරි සඳහා පමණක් අදාළ නිලධාරීන්ට වාහන පැදවිය හැකි වුවත් අධිකාරියේ නිලධාරීන් නිරන්තරයෙන් වාහනය තමන් විසින්ම පදවන අතර රාත්‍රී කාලයේ සිය නිවෙස්වල වාහන ගාල් කරමින් පැවතුණි.

(උ) 2010 ඔක්තෝබර් 11 දිනැති අංක 01/2010/01 දරන මුදල් ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශ චක්‍රලේඛයේ 6 ඡේදය

විදේශ ප්‍රදර්ශන සඳහා සහභාගි වූ නිලධාරීන්ට නියමිත සංයුක්ත දීමනාව ඉක්මවා රු. 769,560 ක මුදලක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

(ඌ) 2011 ජනවාරි 27 දිනැති අංක පීරීඩ් 56 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය

ඉදිරි 6 මාසයක කාලයක් සඳහා වන කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදලක් තබාගෙන ඉතිරි සියලු අතිරික්ත මුදල් ඒකාබද්ධ අරමුදලට මාරු කල යුතු වුවත් අධිකාරිය එසේ සිදුකර නොතිබුණි.

2.4 ප්‍රමාණවත් අධිකාරි බලයකින් තහවුරු නොවූ ගනුදෙනු

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා දිරිදීමනා ගෙවීමේදී කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතියකින් තොරව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය පමණක් පදනම් කරගෙන සියළු සේවකයින්ට මාස දෙකක දළ වැටුපට සමාන මුළු වියදම රු. 12,481,405 ක මුදලක් දිරිදීමනා ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ගෙවා තිබුණි. තවද කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතියකින් තොරව ඉතිරි කරගත් නිවාඩු වෙනුවෙන් අධිකාරියේ සියලුම සේවකයින්ට රු. 4,611,375 ක මුදලක්ද ගෙවා තිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය බදුවලට පෙර රු 314,942,235 ක ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු 120,084,002 ක් වූයෙන් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 194,858,233 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරුණි. මැණික් විකිණීමේ ආදායම් සහ අපනයන සේවා ගාස්තු රු. මිලියන 217 කින් වැඩිවීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු. 194,858,233 කින් හෙවත් සියයට 162 කින් වර්ධනය වී තිබුණු අතර 2011 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2012 වර්ෂයේ ලාභය රු. 230,844,298 කින් හෙවත් සියයට 830 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. පිළිවෙලින් සිතාවක ගත නියමු ව්‍යාපෘතියෙන් සහ කතරගම මැණික් ඉඩම් වෙන්දේසියෙන් ලද ආදායම් ඉහත කැපී පෙනෙන වර්ධනයන්ට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3.3 වියදම්වල අසාමාන්‍ය වැඩිවීම්

ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව වැය විෂයන් 9 කට අදාල වියදම රු.40,158,415 කින් අසාමාන්‍ය ලෙස වැඩිවී තිබුණු අතර එම වියදම්වල වැඩිවීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 32 සිට සියයට 529 දක්වා වූ පරාසයක විය. මෙම වියදම් වලින් අධිකාරියේ ආදායම් ඉපයීම සඳහා සෘජුව දායක වී තිබුණේ රු.1,587,951 කින් හෙවත් සියයට 529 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණු ගංඟා ආශ්‍රිත මැණික් සෙවීමේ ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේ වියදම පමණි.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2005 වර්ෂයේ සිට අපනයන සේවා ගාස්තු ආදායමෙන් අය කර තිබූ මුදලින් අරමුදලක් පිහිටුවා තිබූ අතර එකී අරමුදලින් රසායනාගාරයක් ඉදිකිරීම සඳහා පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත 2009 වර්ෂයේදී රු. 92,948,578 ක මුදලක් ලබාදී තිබුණි. 2015 මැයි වන විටද එම රසායනාගාරය පිහිටුවා නොතිබූ අතර මෙකී මුදල් එම ආයතනය විසින් 2009 සිට ආයෝජනය කිරීමෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට රු. මිලියන 42 කට අධික පොළියක් උපයාගෙන තිබූ අතර එකී පොළී ආදායම අධිකාරියට අහිමි වී තිබුණි.
- (ආ) අධිකාරිය විසින් අයකරන බලපත්‍ර ගාස්තු, අපනයන සේවා ගාස්තු, මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ පරීක්ෂණ ගාස්තු යනාදි ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් ගැසට් නිවේදනයන් ප්‍රසිද්ධ කර මහජනයා දැනුවත් කර නොතිබුණි.
- (ඇ) බලපත්‍ර නිකුත්කිරීම් සම්බන්ධයෙන් වන බොහොමයක් නඩු සඳහා නඩු නිමිති වී තිබුණේ අභියාචනා සම්බන්ධයෙන් ආයතනය හා අමාත්‍යාංශය ලබාදෙන තීරණ පරස්පර විරෝධී වීම, අභියාචනයක් තිබියදී වෙනත් පාර්ශවයකට බලපත්‍රයක් නිකුත්කිරීම, බෙදුම්නඩු පවතින ඉඩම්වලට මැණික් කැපීමේ බලපත්‍ර නිකුත්කිරීම වැනි කරුණු වේ. මෙම ගැටළු අවමකර ගැනීමට ආයතනය කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි. ආයතනයේ ප්‍රතිපත්තිවල

දුර්වලතාවයක් නිසා සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ඉහත කරුණු සම්බන්ධව පවරා තිබුණු නඩු 3 ක් සඳහා නීති ගාස්තු ලෙස රු. 90,410 ක් වැයකර තිබුණි.

(ඇ) විදේශ ප්‍රදර්ශනවලදී ප්‍රදර්ශන කුටිවල මිල තීරණය කිරීම පිළිබඳව යෝග්‍ය මිල ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කර නොතිබුණි. මෙම හේතුව නිසා ප්‍රදර්ශනවලට සහභාගිවන ප්‍රදර්ශකයින්ගෙන් අධිකාරියට චෝදනා එල්ල වී තිබුණි. උදා- සමාලෝචිත වර්ෂයේ මැයි මසදී පවත්වා තිබූ ෂැහයි මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ ප්‍රදර්ශනය.

4.2 කාර්යය මණ්ඩල කළමනාකරණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) අධිකාරියේ අංශ අනුව යොදවා ඇති තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය (කොන්ත්‍රාත් පදනම ඇතුළත්ව) සමඟ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය සැසඳීමේදී 53 ක සේවක අතිරික්තයක් නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් හා නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් යන ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු සඳහා වර්ෂ 2 කට වැඩි කාලයක් වැඩ බැලීමේ පදනම මත නිලධාරීන් පත් කර තිබුණද, ස්ථිරව නිලධාරීන් පත්කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) අධ්‍යක්ෂ (අපනයන සේවා හා අපනයන අලෙවි) තනතුර සඳහා බඳවා ගැනීම සඳහා අයදුම්පත් කැඳවා ඒ සඳහා 2014 ජනවාරි 03 දින සම්මුඛ පරීක්ෂණයක් පවත්වා තිබූ අතර එහිදී මූලික සුදුසුකම් සපුරා තිබූ අයදුම්කරුවන් තිදෙනෙකු සිටියදී මූලික සුදුසුකම් සපුරා නොතිබූ හා වයස් සීමාව ඉක්මවූ නිලධාරියෙකු බඳවාගෙන එවී එම 11 වැටුප් කේතයෙහි පිහිටුවා වැටුප් හා දීමනා ලෙස (ඉන්ධන හා ප්‍රවාහන දීමනා හැර) රු. 653,918 ක් ගෙවා තිබුණි. මෙම නිලධාරියා පෞද්ගලික ආයතනයක පූර්ණ කාලීන අධ්‍යක්ෂවරයෙකු බවද අනාවරණය විය.

(ඈ) සම්මුඛ පරීක්ෂණයක් මගින් සේවකයින් අභ්‍යන්තරව බඳවාගැනීමේදී අනුමත බඳවාගැනීමේ පරිපාටියට අනුව සපුරා තිබිය යුතු අවම සුදුසුකම් හා පලපුරුද්ද සපුරා නොතිබුණු නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු සහකාර අධ්‍යක්ෂ තනතුරු දෙකක් සඳහා බඳවාගෙන තිබුණි.

(ඉ) ආයතනයේ ලේකම් ධුරය සඳහා සුදුසුකම් ලත් නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු සිටියදී පෞද්ගලික ආයතනයකින් එම කාර්යය ඉටුකර ගෙන තිබුණි. ආයතනයේ ස්ථිර නිලධාරියකු මෙම කර්තව්‍ය සඳහා පත් නොකිරීම නිසා අධිකාරියේ අභ්‍යන්තර තොරතුරුවල රහස්‍යභාවය සුරැකීමේ වගකීම පිළිබඳ ගැටලු සහගත තත්ත්වයක් ඇති විය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඊ) විශ්‍රාමිකයින් නැවත සේවයේ යොදවාගැනීම

(i) වයස අවුරුදු 60 ඉක්මවූ නිලධාරියෙකු 2012 ඔක්තෝබර් සිට පාලක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත පමණක් කොන්ත්‍රාත් පදනම යටතේ උපදේශකවරයෙකු ලෙස බඳවාගෙන තිබුණි . ඒ වෙනුවෙන් මාසික දීමනාව සහ අනෙකුත් දිරිදීමනා වශයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. 937,143 ක්ද 2013 වර්ෂයේදී රු. 796,000 ක මුදලක්ද ගෙවා තිබුණි.

(ii) සහකාර තක්සේරුකරු (රත්න විද්‍යා) විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසුව නැවත කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගෙන ඒ වෙනුවෙන් මාසික දීමනාව සහ අනෙකුත් දිරිදීමනා වශයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. 338,633 ක්ද 2013 වර්ෂයේදී රු. 568,334 ක මුදලක්ද ගෙවා තිබුණි.

(උ) නීති නිලධාරී තනතුර සඳහා සුදුසුකම් සපුරා ඇති නිලධාරියෙකු අධිකාරියේ සිටියදී එම නිලධාරියා වෙනත් තනතුරක් සඳහා අනුයුක්ත කර නීති අංශය සඳහා කොන්ත්‍රාත් පදනම මත නිලධාරීන් තිදෙනෙකු බඳවාගෙන තිබුණි.

4.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගණුදෙනු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) සිතාවක ගහ පර්යේෂණ නියමු ව්‍යාපෘතියෙන් ලැබී තිබුණු මැණික් වෙන්දේසි ආදායමින් රු. 17,480,000 ක් වැය කර අඩු ආදායම් ලාභී පවුල් 437 ක් සඳහා රු. 40,000 ක දීමනාවක් අදාළ පවුල්වලට ගෙවා තිබුණි. මෙකී වියදම ආයතනයේ අරමුණුවලට පටහැනි ගෙවීමක් වන අතර දීමනා ලබාදෙන ලද පවුල් හඳුනාගත් ආකාරය විගණනයේදී මතභේදයට තුඩු දෙන කරුණක් විය .

(ආ) හෘද සැත්කමකට භාජනය කර තිබුණු නිලධාරියෙකු සාවද්‍ය ලෙස සේවයට වාර්තා කළ බවට කරුණු දක්වා සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා දිරිදීමනා මුදල් ලෙස රු. 281,152 ක් ලබාගෙන තිබුණි.

4.4 හඳුනාගන්නා ලද පාඩු

කපා ඔපදැමූ මැණික් අපනයනය කිරීමේ විශේෂ ව්‍යාපෘතිය (NSS) යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 2,990 ක පමණ මැණික් අපනයනය වී තිබූ බවට අපනයන ඉන්වොයිස් මඟින් අනාවරණය විය. එම අපනයන මත අධිකාරිය උපයා තිබූ සේවා ගාස්තු ආදායම රු. 7,915,142 ක් වූ අතර මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් බැහැරව සාමාන්‍ය පරිදි මැණික් අපනයනය කළේ නම් අධිකාරියට අවම වශයෙන් රු.14,950,186 ක ආදායමක් ඉපයීමට හැකියාව තිබුණි. මේ අනුව අධිකාරියට රු. 7,035,044 ක පමණ ආදායමක් අහිමි වී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.මෙම ව්‍යාපෘතියට අදාළ නීති රීති ගැසට් නිවේදන මඟින් නීති ගත කර නොතිබුණි.

4.5 දෘශ්‍ය අක්‍රමිකතා

පොළී ආදායම් මත 2013/2014 වර්ෂය සඳහා ආදායම් බදු ගෙවීමේදී රඳවාගැනීම් බදු සහනය හා නාමික බදු සහනය ලෙස රු.8,642,300 ක් ලබාගෙන තිබුණද පොළී ආදායම් ගිණුමට රු.3,017,709 ක් පමණක් බැර කර තිබීම හේතුවෙන් ගෙවා තිබූ ආදායම් බද්ද රු 1,574,885 කින් අඩු වී තිබුණි.

4.6 ප්‍රමාද වූ ව්‍යාපෘති

ස්වර්ණාභරණ සංවර්ධන අරමුදලේ මුදල්වලින් රු. මිලියන 12 ක් යොදා ගෙන ස්වර්ණාභරණ ශිල්පීන් සඳහා නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවෙන් 2011 වර්ෂයේදී අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. නමුත් මේ යටතේ අනුමත වැඩසටහන් වලින් ශිල්පීන්ට සහන මිලට රන්රිදී ලබාදීම,ස්වර්ණාභරණ ශිල්පීන් සඳහා ණය සහන අරමුදලක් පිහිටවීම,ශිල්පීන් සඳහා ඉංග්‍රීසි දැනුම/විදේශ තාක්ෂණික දැනුම ලබාදීම හා දේශීය ජංගම රන්රිදී භාණ්ඩ අලෙවිපොලක් සංවිධානය කිරීම යන කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අධිකාරිය අපොහොසත් වී තිබුණි.තවද අනුමත වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය දැක්වෙන ත්‍රෛ මාසික වාර්තා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

5. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

5.1 සංයුක්ත සැලැස්ම

1993 අංක 50 දරන ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරි පනතේ 14 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ඉටු කළ යුතු කාර්යයන් සියල්ලම සංයුක්ත සැලැස්මට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

5.2 අයවැය ලේඛනමය පාලනය

අයවැයගත තොරතුරු හා නටාස තොරතුරු අතර සැලකිය යුතු විචලනයන් නිරීක්ෂණය වූ අතර අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන ක්‍රමයක් ලෙස යොදවාගෙන නොතිබුණි.

5.3 නොවිසඳී ඇති විගණන ඡේද

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2006 ඔක්තෝබර් 09 දිනැති අංක 39 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයට පටහැනිව අධිකාරියේ නිලධාරීන් දිගින් දිගටම අනුමැතියකින් තොරව අනුමත ඉන්ධන දීමනාව ඉක්මවා ඉන්ධන ලබාගැනීම නිසා 2012 හා 2013 වර්ෂවලදී අධිකාරියට රු. 2,165,852 ක පාඩුවක් සිදු වී තිබුණි.
- (ආ) අධ්‍යක්ෂ - මානව සම්පත් හා පරිපාලන තනතුරට බඳවාගැනීමේදී වැටුප් පියවරයන් 8 ක් ඉදිරියෙන් තබා වැටුප් නියම කර තිබූ අතර, ඒ අනුව 2013 වර්ෂයේදී වැටුප් වශයෙන් රු.79,200 ක්ද නිවාඩු දින දීමනා හා දිරි දීමනා ලෙස රු. 36,844 ක්ද වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

6. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ හා පාලන අඩුපාඩු වරින්වර අධිකාරියේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍රයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතු වේ.

- (අ) ගිණුම්කරණය
- (ආ) ප්‍රවාහන ඇණිය
- (ඇ) මානව සම්පත් කළමනාකරණය
- (ඈ) විදේශ වෙළඳ ප්‍රදර්ශන සංවිධානය